

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse til NOU 2013:4 Kulturutredningen

Norsk tidligmusikkforening vil med dette uttale seg om NOU 2014:4 Kulturutredningen. Som interesseorganisasjon for feltet tidligmusikk vil vi særlig uttale oss om utredningens del I, kapittel 4 «Kulturpolitikk som velferdspolitik», del III, kapittel 11 «Den statlige kulturpolitikken etter 2005» og del V, «Tilrådingen».

Generelle bemerkninger

Tidligmusikk som felt innen musikkområdet har vært mer eller mindre oversett i kulturpolitisk sammenheng i Norge gjennom flere tiår. Dette til tross for at tidligmusikkfeltet i Norge er et bredt sammensatt felt med et stort antall utøvere hvorav flere er i den absolutte verdenseliten og til tross for at det er et felt med betydelig publikumsinteresse.

Tidligmusikkfeltet viser hvordan den klassiske musikken de siste tiårene har hatt en utvikling som i stadig større grad finner sted utenfor det etablerte, institusjonaliserte musikkområdet, representert særlig ved orkesterinstitusjonene. Akkurat som samtidsmusikkfeltet i stor grad utvikles gjennom et organisert nettverk av egne utøvere og mindre institusjoner er også tidligmusikkfeltet et eget, selvstendig felt, med egne musikere spesialisert på dette området. Tidligmusikk som felt utvikles uavhengig av det institusjonaliserte klassiske musikklivet.

Tidligmusikkfeltet befinner seg dermed innenfor det frie musikkfeltet. Musikerne som opererer innen tidligmusikkfeltet er for en svært stor del ikke virksomme innen det institusjonaliserte musikklivet.

Kulturutredningen 2014 kommer ikke ved noen tilfeller inn på de utfordringene tidligmusikkfeltet står overfor.

Kommentarer til utredningens del I

Utredningens del I trekker opp de store linjene i kulturpolitikken i Norge helt fra begynnelsen av 1800-tallet og viser hvordan kulturpolitikken i Norge er et relativt ungt politikkområde.

Dette generelle historiske bakteppet illustrerer også noe av foranledningen til at tidligmusikkfeltet i Norge har hatt en langt mer langsom utvikling enn det som har vært tilfelle i de fleste andre vest-europeiske land. Mens man siden 1960-tallet i land som Storbritannia, Frankrike, Sveits, Holland, Belgia, Tyskland, Danmark og Sverige, hvor man allerede har hatt sterke orkesterinstitusjoner, har utviklet tidligmusikk som et av de aller mest betydelige ikke-institusjonaliserte musikkfeltene og som et helt avgjørende supplement til de tungroddede institusjonsorkestre, har man i Norge i etterkrigstiden fortsatt hatt fokus på å bygge opp et tradisjonelt, institusjonalisert musikkliv.

Tidligmusikk er spesielt viktig som den delen av det klassiske musikklivet hvor det i særlig stor grad skjer utvikling og nyskaping. Tidligmusikk har derfor vokst internasjonalt til å bli en av de sterkeste drivkreftene innen klassisk musikk. Forskjellen mellom forholdene i Norge og i andre europeiske land er her påfallende og kan nok i stor grad skyldes de forholdene som skisseres opp i utredningens del I.

Med unntak av middelaldermusikk og renessansemusikk dekker tidligmusikkfeltet en stor del av det repertoaret som tradisjonelt sett har vært fremført av innen det klassiske musikklivet og av de institusjonaliserte orkestrene. Etter utviklingen de seneste årene i Europa har dette repertoaret så godt som forsvunnet fra repertoarene i institusjonsorkestrene som innen det klassiske repertoaret med unntak av samtidsmusikk nesten utelukkende konsentrerer seg om musikk fra 1800-tallet. Utviklingen internasjonalt innen tidligmusikk har derfor gjort at en svært stor del av det klassiske repertoaret ikke lenger er tilgjengelig på norske konsertscener.

Til tross for manglende tilrettelegging innen tidligmusikkfeltet har en lang rekke norske musikere spesialisert seg innen tidligmusikk. Helt fra 1970-tallet finner vi et betydelig antall norske musikere som har vært aktive innen dette feltet. Flere av disse har utmerket seg internasjonalt som ledende musikere. Mange har imidlertid valgt ikke å bosette seg i Norge på grunn av manglende muligheter for å være aktive innen dette feltet. Antallet musikere som spesialiserer seg innen tidligmusikk er i dag stadig økende. Det finnes i dag en rekke norske enkeltmusikere, grupper og ensembler som er aktive på dette området.

Kommentarer til kulturutredningens del III

Mens det har vært en omfattende satsning på det institusjonaliserte området innen Kulturløftet I og II med særlig vekt på orkesterinstitusjonene, og mens det samtidig har vært et betydelig løft for det frie feltet med et sterkt fokus på rytmisk musikk, er tidligmusikk et av de områdene som har vært mer eller mindre fraværende fra den generelle satsningen på musikk siden 2005. Tidligmusikk har ikke blitt løftet frem som et eget satsningsområde under Kulturløftet I og Kulturløftet II og har ikke blitt omfattet av den generelle satsningen på det frie feltet.

De største manglene, foruten direkte støtte til musikere og ensembler, er manglende infrastruktur så som arrangører, festivaler og rekrutteringstiltak. En utvikling av arrangørleddet, av festivaler og av rekrutteringstiltak spesielt myntet på tidligmusikk slik det finnes for eksempel innen samtidsmusikk, jazz, folkemusikk eller det generelle rytmiske feltet vil være avgjørende for en bedret strukturering og videre utvikling av tidligmusikkfeltet.

Ettersom store deler av repertoaret innen tidligmusikk (med unntak av middelaldermusikk og renessansemusikk) dekker musikk opp til 1800-tallet, vil en utvikling innen tidligmusikk også ha stor betydning for norske orkesterinstitusjoner og en utvikling vil også kunne skje i samråd med disse.

Kommentar til kulturutredningens del V

I samråd med konklusjonene i tilrådingene som gis i del V av Kulturutredningen angående en satsning på innholdet i som skal fylle den kulturelle infrastrukturen, vil Norsk tidligmusikkforening tilråde en bredere satsning innen produksjon av tidligmusikk. Foruten en generell satsning på feltet gjennom en økning av ensemblestøtten under Kulturfondet bør det satses særlig på tiltak som kan bedre de generelle rammevilkårene for tidligmusikk gjennom

- ◆ Oppbygging av arrangørkompetanse
- ◆ Oppbygging av festivaler
- ◆ Oppbygging av rekrutterings- og opplæringstiltak.